

Ribarstvo u poslijeratnoj Staljinskoj pjatiljetki

Prva godina prve poslijeratne Staljinske pjatiljetke je na izmaku. Zbog toga se može ocijeniti kakve je rezultate dala u pojedinim granama privrede. Navodimo samo nekoliko primjera iz kojih se vidi, što je i koliko je dalo ribarstvo, koje je u Sovjetskom Savezu sastavni dio općeg narodnog socijalističkog gospodarstva upravljano po jedinstvenom planu.

Poduzeća Ministarstva za ribnu industriju ispunila su samo u zapadnim krajevima Sovjetskog Saveza 102 postotka plana za treće tromjesečje prve godine pjatiljetke. Ribarska poduzeća dala su na desetke hiljada metričkih centi ribe, preko predviđenog tromjesečnog plana. Ribari

u sjevernom Kaspijskom kraju obvezali su se, da će u toku jesenjeg ribolova dati 350.000 metričkih centi ribe više nego je u godišnjem planu predviđeno.

U poduzećima Sovjetskog Dalekog Istoka proizvedeno je u prvih 9 mjeseci ove godine gotovo dva puta više ribe i ribljih proizvoda, nego ranije u bilo kojoj cijeloj godini rada i ribolova.

Ove nam brojke i uspjeh bratskih sovjetskih ribara i radnika u ribarskoj industriji jasno pokazuju, kakove velike i ranije nedostižive rezultate može dati plansko socijalističko gospodarenje uopće, a prema tome i u ribolovu te ribnoj industriji.

Snabdijevanje Moskve živom ribom tokom cijele godine

Sovjetski narod troši ogromne količine svježe i pre-rađene ribe. Još od davnih vremena poznati su pojedini krajevi Sovjetskog Saveza u kojima je riba bila glavna hrana ljudi, a ribolov glavno zanimanje i način privrede. Isto tako veliki gradovi u Sovjetskom Savezu troše znatne količine ribe, a plansko gospodarstvo te jedine socijalističke države na svijetu, omogućuje da se opskrba ribom uredi tako, kako to odgovara potrebama potrošača, a ne velikih industrijalaca i kapitalista. Poznato je naime, da u većini zemalja, gdje postoji uzgoj ribe u ribnjacima pod upravom krupnih kapitalista, riba dolazi na tržište samo u ona potrošnja središta i samo u ono godišnje doba, kada može pružiti vlasniku najveći profit. Ovo važi naročito za živu ribu iz ribnjaka, koja se doprema u posebnim vagonima.

Opskrba Moskve ribom, odnosno živom ribom, uređena je naprotiv na sasvim drugoj osnovi. Postavljen je zadatak da se uvijek i u svako godišnje doba mora potrošačima pružiti živa riba u što većem izboru. Ponajviše dolaze u obzir šarani, karasi i još neke šaronovidne ribe, a zatim još i pastrve.

U izvršavanju ovoga zadatka, postavljenog na ko-

rist samih potrošača, pokazalo se je, da potrošnja žive ribe u Moskvi stalno raste, pa je na primjer u razdoblju od pet godina dosegla četverostruko povećanje. Ova pojava nepobitno pokazuje kolike prednosti ima socijalistička privreda pred neplanskom kapitalističkom proizvodnjom i raspodjelom.

Primjer živih šarana na moskovskom tržištu tokom cijele godine pokazuje osim toga, da se može voditi ribnjačarsko gospodarstvo u punom skladu s potrebama tržišta i potrošača, a nagli porast površine ribnjaka za uzgoj šarana u bližoj i daljoj okolini Moskve dokazuje, da je ovakav rad također i rentabilan.

UPUTE ZA SOVJETSKE RIBOLOVCE UDIČARE

U Moskvi postoji ured za davanje uputa udičarima. Osnovan je po jednom ribarskom udičarskom društvu te imade zadatak, da svakom bez razlike, tko se obrati upitom, dade upute i podatke o nabavi, izboru, vrsti, upotrebi, cijeni itd. ribolovnih udičarskih potreština. Isto tako daju se upute o vrstama riba u raznim krajevima, vrstama i načinu dobivanja ili priređivanja mamca, kao i o svemu ostalom, što je potrebno za uspješan ribolov.

ZAKONI I PROPISI

Uređenje ribolova u NR Bosni i Hercegovini u godini 1947.

Ministarstvo poljoprivrede i stočarstva NR Bosne i Hercegovine u Sarajevu izdalo je riješenje Broj 30.668/III-1946. od 1. XI. 1946. g. slijedećeg sadržaja:

I. RIBOLOV U VODAMA NR BOSNE I HERCEGOVINE, OSIM SAVE

Ribe se smiju lovit u otvorenim vodama udicom, mrežom, vrškom i ostvama.

1. Lov udicom.

Dozvoljava se »prut« s jednom ili više udica, »kanaf« do 5 udica i mali obalski struk do 20 udica.

Prutom i kanafom dozvoljeno je loviti u svima slobodnim (nezabranjenim) vodama, dok je malim obalskim strukom dozvoljeno loviti samo u donjim tokovima većih rijeka: Drine, Bosne, Vrbasa i Une u duljini od 30 km od njihovih ušća, nadalje u Neretvi od gra-

nice sreza Čapljinskog do granice dalmatinske i u Hutovom Blatu.

2. Lov mrežom.

Upotreba velikih mreža (pređa, laptas, vlak i dr.) dozvoljava se samo u donjim tokovima gore navedenih većih rijeka (tačka 1), dok se u ostalim vodama imaju upotrebljavati manje vrste mreža, t. j. sačmarica (sačma) i vaga (vagača, rogač).

3. Lov vrškom i ostvama.

Lov vrškama (bubnjevim i sl.) dozvoljen je samo u donjim tokovima gore navedenih većih rijeka (tačka 1) i u Hutovom Blatu, u kojemu je iznimno dozvoljen i lov ostvama.

4. Ribolovne zabrane i ograničenja.

Svaki je ribolov zabranjen a) u rijeci Bosni od vre-la do ušća Zujevine sa pritokom Večericom, b) u Ograj-

toka Trebišnjice, trebinjski srez).

Ribolov mrežama dozvoljen je samo u dolje navedenim vodama (bez pritoka).

- 1) U Uni od Otoke (most) do ušća u Savu;
- 2) U Sani od Sanskog Mosta (most) do ušća u Unu;
- 3) U Vrbasu od Lipovčevog mlina (oko 1 km niže Trapista) do ušća u Savu;
- 4) U Plivi samo samo u Velikom i Malom Jezeru;
- 5) U Bosni od pritoke Stavnje u Podlugovima do ušća u Savu;
- 6) U Drini u čitavom toku;
- 7) U Neretvi od granice Čapljinškog sreza do dalmatinske granice.

II. RIBOLOV U SAVI

Za ribolov u Savi, koji će se na pograničnim tokovima s NR Hrvatskom i A. P. Vojvodinom zajednički iskorišćavati, imaju važiti njihove odredbe u pogledu upotrebe ribolovnog alata, pošto je od strane njihovih ribarskih organizacija najviše proširen savremeni ribolovni alat, koji se od strane naših ribolovaca imade upotrebljavati. To isto važi i za cijene ribolovnih dozvola.

III. ISKORIŠĆAVANJE VODA

Osim rijeke Save, koja će se davati u zakup ribarskim organizacijama (zadruge, udruženja), sve će se ostale vode iskorišćavati u vlastitoj režiji, t. j. izdavanjem ribolovnih dozvola od strane sreskih narodnih odbora (S. N. O.), jer oni predstavljaju bazu u upravnim poslovima na području ribarstva.

Ribolovne dozvole su godišnje i dnevne.

Cijene su godišnjih ribolovnih dozvola slijedeće:

A) Za sportske ribolovce s ribolovnicom.

1. Za prut i kanaf (za jedno i drugo) za sve vode u srezu Din 80.—
2. Za prut i kanaf (za jedno i drugo) za sve vode u okrugu » 150.—
3. Za prut i kanaf (za jedno i drugo) za sve vode u Bosni i Hercegovini » 200.—

Gore navedene dozvole za đake do 25 godina i ostalu omladinu do 18 godina imaju biti za 75% jeftinije.

Lica ispod 18 godina života moraju imati odobrenje roditelja, odnosno staratelja.

B) Za profesionalne ribolovce i s ribarskom iskaznicom, izuzev Hutovog Blata.

1. Za veliku mrežu za određene vode u srezu Din 1000.—
2. sačmaricu ili vagu za određene vode u srezu, bez upotrebe čamaca, koji su zabranjeni za ovaj alat » 800.—
3. Za prut i mali obalski struk (za jedno i drugo u određenim tokovima rijeka) » 300.—
4. Za prut i kanaf (za jedno i drugo) » 200.—

V) Za profesionalne ribolovce s ribarskom iskaznicom na Hutovom Blatu

1. Za jazove I. kategorije Din 800.—
2. Za jazove II. kategorije » 600.—
3. Za jazove III. kategorije » 400.—
4. Za redičare i vrškare » 400.—
5. Za ostvare » 600.—

Cijene dnevnih ribolovnih dozvola određuju se po Din 20.— za svaki dan. Iste se izdavaju samo sportskim ribolovcima (turistima) i to najviše u trajanju od 15 dana.

Svi ribolovci (sportski i profesionalni) na području B. i H. osim dolje navedenih — mogu samo onda dobiti ribolovnu dozvolu, ako su članovi Zemaljskog udruženja ribolovaca Bosne i Hercegovine (ZURBIH) u Sarajevu, ili koje njegove podružnice. To ne važi za vlasnika »dnevne ribolovne dozvole« i »rakolovne dozvole«.

Ribolovac, koji je učlanjen u ribarskoj zadruzi ima platiti samo 50% članarine pomenutom udruženju.

Rakolovna dozvola na području sreza.

1. Za lice, koje ne prodaje rakove (upotreba ribolovnice) Din 50.—
2. Za lice, koje prodaje rakove (upotreba ribarske iskaznice) » 200.—

O rakovima ima se voditi poseban spisak kod G. N. O-a.

IV. VOĐENJE EVIDENCIJE O RIBOLOVCIMA I IZDAVANJE RIBARSKIH ŠTAMPANICA

Svaki S. N. O. ima o ribolovcima da vodi:

1. spisak ribolovaca (sportski ribolovci),
2. ribarske matice (profesionalni ribolovci).

Pojedinom licu može se izdati ribolovnica, odnosno ribarska iskaznica samo nakon upisa u »spisak ribolovaca«, odnosno u »ribarsku maticu« uz predočenje članske iskaznice ZURBIH-a. Bez te iskaznice ne može se izdati ribolovna dozvola.

Svaki sportski i profesionalni ribolovac mora imati ribolovnicu, odnosno ribarsku iskaznicu, te ribolovnu dozvolu.

Profesionalni ribolovac, koji lovi ribu s velikim alatom (pređa, laptaš, vlak i dr.), mora uz ribarsku iskaznicu imati i ribolovnu dozvolu na posebnom obrascu (bijela ribolovna dozvola). Ta iskaznica s ribolovnom dozvolom važi samo za jednu godinu.

Profesionalnom ribolovcu, koji lovi ribu s malim alatom (vaga, sačmarica, prut i mali obalski struk, prut i kanaf) ribolovna dozvola upiše se svake godine u njegovu ribarsku iskaznicu i ta ribarska iskaznica može poslužiti više godina, ako je za svaku godinu upisana ribolovna dozvola.

Sportski ribolovac mora imati ribolovnicu i u njoj upisanu ribolovnu dozvolu. Ta ribolovnica može poslužiti više godina, ako je za svaku godinu upisana ribolovna dozvola.

Ribolovne dozvole važe za vode dotičnog područja, bez obzira na njihovu podjelu na revire.

Cijene su ribarskim štampanicama u 1947. god. slijedeće:

ribolovnica (sa trakom i bez trake)	Din 10.—
ribolovna iskaznica (sa trakom i bez trake)	» 10.—
dnevna ribolovna dozvola (žuta)	» 10.—
ribolovna dozvola (bijela)	» 2.—

Dok još traje zalih starih (predratnih) štampanica, iste će se u interesu štednje i dalje upotrebljavati s potrebnom izmjenom teksta. Pošto se više ne raspolaže s »ribarskim iskaznicama«, mjesto njih imadu se upotrebljavati »ribolovnice« s izmjenom teksta.

U ribarskoj iskaznici i ribolovnici navedena zadnja odredba u pogledu uhvatnine i potkazivanja krivca ne važi, pa se ima precrtati.

Obračun raspačanih ribarskih štampanica u 1946. god. ima svaki S. N. O. dostaviti ovamo krajem ove godine, te ujedno izvijestiti o daljnjoj potrebi gore navedenih štampanica.

... i za ribarske štamparice, kao i za ribolovne prestupke i dr. slao Privrednoj banci B. i H. u Sarajevu, ili njezinim filijalama. Odsad se treba novac slati samo Privrednoj banci Bosne i Hercegovine, Centrali Narodne banke FNRJ za NR Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, i to najdalje u roku od 14 dana po uplati.

Okružni narodni odbori vršiće nadzor nad provedbom ovoga rješenja na područjima njihovih okruga.

Okružno se izdalo naredba upravljanju zaštitom sa strane ribolovaca u pogledu načina iskorišćavanja ribolovnih voda i ostalog u vezi s ribarstvom, imade nadležni S. N. O. o tom odmah izvjestiti ovamo stavivši svoj prijedlog.

Primitak ovoga raspisa ima svaki O. N. O., G. N. O. i S. N. O. pismeno potvrditi i eventualno staviti svoje primjedbe.

Zaštita riba i rakova u 1947. godini u NR Bosni i Hercegovini

Ministarstvo poljoprivrede i stočarstva Narodne Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu izdalo je pod Br. 30.669-46. od 1. prosinca 1946. propise o lovostajji i drugim zaštitnim mjerama za ribe i rakove u g. 1947. Ovi propisi su razaslani, u obliku okružnice, svima okružnim, gradskim i sreskim narodnim odborima i Zemaljskom udruženju ribolovaca za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu. Okružnica sadržaje sljedeće:

Ne smiju se loviti:	U vremenu od:	ispod duljine od:
Mladica (<i>Salmo hucho</i>)	1. III.—30. IV.	50 i 70 cm. Vidi opasku 1
Glavatica (<i>Salmo marmoratus</i>)	1. XII.—15. III.	50 i 70 „ „
Potočna pastrva (<i>Trutta fario</i>) u Bosni . . .	15. X.—31. I.	20 „ „
u Hercegovini	1. XI.—15. II.	20 „ „
Mekousna pastrva (<i>Trutta obtusirostris</i>) . .	1. XII.—15. III.	25 „ „
Američka dužičasta pastrva (<i>Trutta iridea</i>) . .	15. II.—30. IV.	25 „ „
Barjaktarica potočna (<i>Salmo fontinalis</i>) . . .	1. XI.—31. I.	20 „ „
jezerska (<i>Salmo salvelinus</i>)	1. XI.—31. I.	20 „ „
Smuč (<i>Lucioperca sandra</i>)	1. III.—30. IV.	25 i 30 cm. Vidi opasku 2
Lipljan (<i>Thymallus vulgaris</i>)	1. III.—30. IV.	35 „ „
Vretenac, čep (<i>Aspro zingel</i>)	1. III.—30. IV.	20 „ „
Kečiga (<i>Acipenser ruthenus</i>)	1. IV.—31. V.	30 „ „
Šaran (<i>Cyprinus carpio</i>) u Bosni	1. V.—15. VI.	30 „ „
u Hercegovini	1. V.—30. VI.	30 „ „
Mrena (<i>Barbus fluviatilis</i>)	15. IV.—31. V.	25 „ „
Plotica (<i>Leuciscus virgo</i>)	15. IV.—31. V.	20 „ „
Plemeniti rak (<i>Astacus fluviatilis</i>)	1. X.—15. V.	11 „ „
Rak kamenjar (<i>Astacus torrentium</i>)	1. X.—15. VI.	7 „ „

Opaska: 1. U manjim vodama (do 15 m širine s prosječnom dubinom od 1 m) 50 cm, a u većim vodama 70 cm.

Opaska: 2. U vodama, koje obiluju lipljanima, 25 cm, a u vodama, koje ne obiluju lipjanima 30 cm.

Ako se ulovi riba (rak) za vrijeme lovostaja, mora se odmah vratiti u vodu. To isto važi, ako se riba (rak) ulovi izvan lovostaja bez propisane duljine.

Dolje navedene vrste riba mogu se loviti cijele godine, ali je zabranjeno loviti ih, ako nemaju bar niže označenu najmanju duljinu.

Som (<i>Silurus glanis</i>)	40 cm
Manić (<i>Lota vulgaris</i>)	25 cm
Štuka (<i>Esox lucius</i>)	20 cm
Deverika (<i>Abramis brama</i>)	25 cm
Linjak (<i>Tinca vulgaris</i>)	20 cm
Klen (<i>Squalius cephalus</i>)	20 cm
Škobalj (<i>Chondrostoma nasus</i>)	20 cm

Sve ostale vrste riba zabranjeno je loviti, kupovati i prodavati, ako je njihova duljina ispod 10 cm. Izuzetno se dozvoljava lov riba ispod 10 cm, ali samo za mamac i samo u količinama, potrebnim za svoju ličnu upotrebu. Jedino je dozvoljen lov, kupovanje i prodavanje riba jamarica (iz ponornica) iako su manje od 10 cm.

U rib. iskaznicama i ribolovnicama imaju se unijeti nastale izmjene (zadnja strana).

Svi narodni odbori imaju s ovim propisima upoznati zainteresovane i putem svojih organa voditi nadzor nad ribolovom i trgovinom ribom.

Naročito se ima voditi nadzor, da se ne tamani riba:

- 1) eksplozivom (bombe, dinamit, karbid, kreč i dr.);
- 2) Omamljujućim sredstvima (balukot, mlječika i dr.);
- 3) Pucanjem iz vatrenog oružja;
- 4) nabadanjem ostvama (ukoliko nije dozvoljeno od samog Ministarstva);
- 5) upuštanjem otrovnih ili štetno djelujućih materija u ribolovne vode. Fabrička poduzeća moraju urediti postrojenja za čišćenje škodljivih otpadnih materija.

Nadalje se ima obratiti pažnja, da se bez posebne dozvole Ministarstva ne pregrađuju vode zbog ribolova »sjedom« i da se ne upotrebljavaju nedozvoljeni ribolovni alati.